

JURYRAPPORT NPGZ Stimuleringsprijs 2017

Het Noordelijk Platform Gehandicaptenzorg (NPGZ) is een plaats van overleg en samenwerking van negentien zorgaanbieders en cliënt-ondersteuningsorganisaties binnen de gehandicaptenzorg in de provincies Groningen en Drenthe. De deelnemers aan het platform* bieden elk vanuit hun eigen kleur en expertise ondersteuning aan mensen met een beperking .

Het platform was eerder bekend onder de naam Platform Gehandicaptenzorg Groningen (PGZG). Met de toetreding van de zorgaanbieders uit de Vereniging Gehandicaptenzorg Drenthe in april 2014 is het platform verder gegaan onder de naam NPGZ.

Door de opheffing van de Vereniging Gehandicaptenzorg Drenthe zijn financiële middelen overgeheveld naar het nieuwe samenwerkingsverband. De leden van het NPGZ hebben gemeend deze middelen binnen het platform te verdelen middels het toekennen van een jaarlijkse stimuleringsprijs.

De jury bestaat uit de volgende leden:

Dhr. W. Hadderingh, voorzitter (oud-bestuurder Cosis, NOVO en Promens-Care)

Mw. A. Huizing, lid (Centrale Cliëntenraad De Noorderbrug)

Mw. E. M. Pastoor-Meuleman, lid (Adviesbureau Sociale en Duurzame Innovatie, wethouder gemeente Grootegast) [sociale zaken/participatiewet/arbeidsmarktbeleid/economische zaken/sport/armoedebeleid/dorpenbeleid]

Dhr. D.M. Charmes, lid (managing partner Ypsilon)

Dhr. J.L. Peschar, lid (ouder en oud-hoogleraar)

De jury wordt ondersteund door de beleidsmedewerker van het NPGZ.

*De organisaties die verbonden zijn aan het NPGZ zijn:

Ambiq, Cosis (Promens-Care en NOVO), 's Heeren Loo Opmaat, Humanitas DMH, Ilmarinen, Koninklijke Kentalis, MEE Drenthe, MEE Groningen, De Noorderbrug, Philadelphia Zorg Noord, Reik, St. Sprank, Trajectum, De Trans, Vanboeijen, Koninklijke Visio, Nieuw Woelwijck, De Zijlen.

Doelstelling

Het NPGZ beoogt met de toekenning een verbetering van kwaliteit van bestaan in het leven van mensen met een beperking. Algemene beoordelingscriteria zijn:

- De inhoud moeten leiden of geleid hebben tot aantoonbare verbeteringen in de kwaliteit van bestaan en positie van mensen met een beperking
- De activiteit stimuleert de organisatie tot het doen van wetenschappelijk onderzoek
- De verbeteringen zijn overdraagbaar en duurzaam

Voorwaarden

- Toekenning van de stimuleringsprijs gaat naar projecten, ideeën en plannen met herleidbare effecten op individuen.
- Alleen aangesloten leden van het NPGZ kunnen een aanvraag indienen.
- De aanvraag wordt ingediend door eigen leden van de organisatie en heeft betrekking op zorg die (mede) wordt geleverd in de provincies Groningen en Drenthe.
- Aanvragers zijn gehouden eerst een beroep te doen op voorliggende financiering.
- Cofinanciering is een pre.
- De aanvraag gaat vergezeld met een plan van aanpak, planning, begroting en financiële verantwoording.
- De prijs wordt overgemaakt op rekening van de organisatie (budgethouder)
- Aanvragers zijn gebonden aan de aanmelding- en sluitingstijden.
- Ontvangers stellen het NPGZ achteraf op de hoogte van de (financiële) besteding en het resultaat.
- De winnaar geeft een inhoudelijke presentatie tijdens de prijsuitreiking op de jaarlijkse NPGZ-lezing en tevens een korte nabeschuiving tijdens de NPGZ-lezing van het volgende jaar.

Procedure

1 september tot en met 31 januari	indienen van aanvragen
1 februari tot en met 31 maart	eerste beoordeling aanvragen; keuze genomineerden
1 april tot en met 31 mei	presentaties genomineerde inzendingen
1 juni	(schriftelijke) bekendmaking winnaar
Juni	presentatie en uitreiking tijdens de NPGZ-lezing 7 juni 2017

Criteria presentaties

Nadruk op de punten verbetering van kwaliteit van leven, innovatie, implementatie en overdraagbaarheid vertolkt met het nodige enthousiasme. De voorzitter van de jury geeft tijdens de uitreiking een toelichting op de jurybeoordeling van het winnende project.

Inzendingen 2017

Voor de Stimuleringsprijs 2017 hebben zes organisaties een project ingezonden, te weten:

- Ambiq *'Terugdringen van schoolverzuim met behulp van Virtual Reality'*
- De Noorderbrug *'Interne audits voor en door cliënten'*
- De Trans *'Fitness voor het slikken'*
- Humanitas DMH *'Leren werken met het Samenredzaamheidsdiagram'*
- Ilmarinen *'KLIN@'Atelier'*
- Visio, Koninklijke *'Zorg voor Participatie'*

Proces

Tussen september 2016 en februari 2017 hebben zes zorgaanbieders een project ingediend. Deze zijn door de beleidsmedewerker gecheckt op volledigheid waarna de juryleden de inzendingen in februari toegestuurd hebben gekregen voor een eerste individuele beoordeling. Op 17 februari kwam de jury bij elkaar voor een gezamenlijke beoordeling van alle projecten. Daaruit zijn een drietal geselecteerd waar de jury meer van wilde weten. Het ging hierbij om een verdiepingsslag, een nadere (informatie)verkenning en uitdrukkelijk niet zozeer om nominaties.

De drie inzenders hebben op 17 maart een toelichting op en/of een korte presentatie van hun project gegeven. Daarbij konden zij de vragen van de jury beantwoorden waarmee de jury een goede gelegenheid kreeg een afgewogen keuze te maken ten dienste van het verdere verloop van het

proces. In deze informatieronde sprong één inzending er dusdanig bovenuit dat de jury In goed overleg en met unanieme stemmen ervoor koos deze inzending tot winnaar uit te roepen.

Beoordeling inzendingen

DE TRANS (winnaar)

Inzending 'Fitness voor het slikken'. Logopedische behandeling van slikstoornissen bij volwassenen met een verstandelijke beperking door biofeedback: werkt het? Doel is het doen van onderzoek naar de haalbaarheid van deze methode.

Slikproblemen komen bij mensen met een verstandelijke beperking veelvuldig voor. Recent onderzoek (Helmhout, 2014) toonde aan dat bijna 50% van de volwassenen die gebruik maken van 24-uurszorg slikproblemen hebben. Slikproblemen variëren van licht tot zeer ernstig. Slikproblemen hebben effect op het genieten van eten en drinken. Behandel mogelijkheden voor slikproblemen bij deze mensen zijn nihil. Het volgen van een dergelijke therapie vraagt van de cliënt inzicht in eigen handelen, het kunnen opvolgen van instructies, het zelfstandig kunnen oefenen en onderhouden van vaardigheden.

De ervaringen met biofeedbackbehandeling zijn positief en het kan helpen om de juiste sliktechnieken onder de knie te krijgen. Sinds enige tijd is het programma Silverfit Rephagia op de markt. Het programma maakt gebruik van visuele oefeningen op een computerbeeldscherm. Met Silverfit Rephagia is het mogelijk om via een computerspel de juiste sliktechnieken te oefenen, zonder dat daarbij instructie van de logopedist over het slikproces noodzakelijk is. Het doorlopen van een dergelijke training, als onderdeel van de logopedische behandeling, is als het ware 'fitness voor het slikken'. Het programma is tot nog toe alleen ingezet binnen de revalidatiesector.

Dit onderzoek heeft als primair doel inzicht te krijgen in hoeverre het programma Silverfit Rephagia een geschikte training is voor volwassenen met een verstandelijke beperking. Daarnaast willen de indieners de effecten van de behandeling op slikproblemen bij mensen met een verstandelijke beperking verkennen.

Het vinden van een behandel mogelijkheid voor slikproblemen bij volwassenen met een (ernstige) verstandelijke beperking kan voor een deel van deze cliënten een oplossing betekenen voor de problematiek van eten en drinken en kan daarmee dus van wezenlijke invloed zijn op het dagelijks leven en welbevinden van cliënten. Het zou de eerste behandel mogelijkheid op het gebied van sliktherapie voor deze doelgroep zijn. Tot nu toe waren adequate behandel mogelijkheden nihil te noemen. Mochten de effecten van de training aantoonbaar effectief zijn – en die verwachting is er bij de indieners en de jury – dan zou dit voor de gehele doelgroep, zowel volwassenen, jongeren als kinderen, een aantoonbare verbetering in de kwaliteit van leven betekenen. En kijken we naar de overdraagbaarheid dat zou een dergelijke behandel mogelijkheid zowel nationaal als internationaal van grote betekenis kunnen zijn.

De jury heeft zich unaniem achter de haalbaarheidsstudie en het onderzoeksvoorstel geschaard. De aanvraag is helder geformuleerd, het idee is bijzonder en de intenties zijn innovatief. De resultaten zullen uitgebreid worden gepubliceerd en opmaat zijn voor een brede implementatie en verdere studies. Met de verwachte positieve uitkomst wordt een forse stap voorwaarts gezet in de behandeling, zorg en begeleiding van mensen met een (forse) (meervoudige) beperking.

Mede vanwege het vooruitstrevende karakter heeft de jury besloten de inzending van De Trans tot winnaar van de NPGZ Stimuleringsprijs 2017 uit te roepen.

DE NOORDERBRUG

Inzending 'Kwaliteit? Laten we zelf eens gaan kijken! Interne audits door en voor cliënten'

Als cliënten uit een woonlocatie gaan kijken in een andere locatie dan levert dit verbeterinformatie op die aansluit bij het perspectief van de cliënt, die er echt toe doet voor cliënten en voelen cliënten zich beter gehoord en gezien. De Noorderbrug heeft een werkwijze voor interne audits door cliënten ontwikkeld en uitgevoerd waarmee zij een keurmerk af kunnen geven. Voor dit doel geschoolde cliënt-auditoren gaan op bezoek bij wooncentra en toetsen in hoeverre kwaliteit geleverd wordt vanuit cliëntperspectief. De resultaten van de audit vormen input voor de lokale medezeggenschap die op basis hiervan komt tot concrete verbeterafspraken met het team.

De jury beoordeelt inter-institutionele toetsing als een positieve kwaliteitsmeting die kan leiden tot kwaliteitsverbeteringen zeker als deze wordt uitgevoerd door geschoolde en getrainde bezoektteams van cliënten c.q. bewoners. De beweging die in gang wordt gezet van professionele auditteams naar ervaringsdeskundigen oogst veel lof. Er wordt hiermee een directe koppeling gelegd tussen de interne audits en de lokale medezeggenschap. De cliëntauditoren worden intern geschoold en hun advisering is niet vrijblijvend maar wordt structureel ingebed in de manier van werken bij De Noorderbrug. Dit alles levert een positieve beoordeling op. Het innovatieve gehalte van de inzending scoort echter minder hoog. De jury heeft kennis genomen van dergelijke kwaliteitstoetsingen in andere branches en bij vergelijkbare instellingen en adviseert de inzenders dan ook contact te zoeken met organisaties die (ruime) ervaring hebben met deze nieuwere manier van werken welke meer recht doet aan de positie van mensen met een beperking die gebruik maken van de zorg- en dienstverlening binnen de gehandicaptenzorg.

AMBIQ

Inzending 'Terugdringen van schoolverzuim met behulp van Virtual Reality'.

Gemeenten, onderwijs en zorginstellingen worden regelmatig geconfronteerd met licht verstandelijk beperkte leerlingen met tijdelijk of soms langdurig schoolverzuim. Niet altijd zijn oorzaken direct aanwijsbaar maar veelal gaat schoolverzuim gepaard met bijkomende sociaal-emotionele, psychische of gedragsproblemen bij de leerling en/of met opvoedproblemen in het gezin.

Met behulp van inzet van een 360 graden camera die wordt gestationeerd in de klas en een VR-bril, die aan de thuiszittende of in een instelling verblijvende leerling beschikbaar wordt gesteld, kan een 'livestream' verbinding gelegd worden tussen leerkracht, klas en leerling. Deze is daarmee in staat om thuis 'live' de les te volgen. Aanvullend aan deze 'technische' oplossing om onderwijs te kunnen volgen wordt de leerling/cliënt en zijn ouders ook zorginhoudelijke hulp geboden om te werken aan de oorzaken en mogelijke oplossingen voor het schoolverzuim.

De jury heeft met interesse kennis genomen van deze moderne c.q. modernere manier tot het oplossen van de problematiek rondom schoolverzuim. Met name daar waar het de licht verstandelijk beperkte leerling betreft. Vaak hebben deze leerlingen en bewoners van orthopedagogische behandelcentra een belaste geschiedenis daar waar het onderwijs betreft. De jury onderkent het probleem van leerplichtige thuiszitters en het belang om dit structureel aan te pakken. Waardering wordt uitgesproken over de samenwerking met de leerplichtambtenaren en wijkcoaches van de gemeente Hogeveen, het onderwijs van RENN4 en de leerkrachten van Eduwiek. Ook het feit dat de Rijksuniversiteit Groningen betrokken is ter ondersteuning bij het (effect)onderzoek ziet de jury als een positief element. De jury stelt echter vraagtekens bij de innovatie en bij het verwachte succes van deze methodiek die moet leiden tot het oplossen van de problematiek van het schoolverzuim middels deze techniek. Toch hoopt zij dat Ambiq met het in praktijk brengen van deze werkwijze dichter bij definitieve oplossingen komt om schoolverzuim terug te dringen.

ILMARINEN

Inzending 'Klin© Atelier'

KLIN© staat voor 'Kinderen Leren Initiatieven Nemen in Communicatie'. Het is een speciaal behandelprogramma voor kinderen die moeite hebben met praten en communiceren vanwege hun ernstig meervoudige beperkingen (EMB). Ilmarinen voert dit interventieprogramma uit in samenwerking met Stichting Milo uit Schijndel. Ilmarinen is de eerste instelling in Noord-Nederland die gestart is met een KLIN© Atelier.

Via KLIN© leren niet- of nauwelijks sprekende kinderen met een zintuiglijke, motorische, verstandelijke of meervoudige beperking hoe ze zelf initiatieven in communicatie kunnen nemen. Hun ouders/verzorgers worden nadrukkelijk in dit traject betrokken. Via communicatieve interactie binnen een op ontwikkeling, beleving en ervaring gerichte speel- en leeromgeving krijgen de kinderen zoveel mogelijk gelegenheid en kansen om hun taalverwerving uit te bouwen en stappen naar ontluikende en beginnende geletterdheid te maken. De omgeving van het kind speelt een belangrijke en actieve rol in dit proces.

Naar de mening van de jury kan deze vorm van ondersteunende communicatie een significante bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven zowel voor de kinderen zelf als voor hun omgeving zoals hun ouders, broertjes/zusjes, familie, verzorgers en begeleiders. Het is goed dat er voortdurend aandacht is voor een goede interactie met EMB-kinderen. Dit moet volgens de jury niet worden onderschat. Deze aandacht kan specifiek vorm krijgen in therapiesessies, maar ook daarbuiten en zal ongetwijfeld een uitwerking hebben op een betere vorm van communiceren. Niet onbelangrijk in een samenleving die met name gericht is op taalexpressie in diverse uitingsvormen. Ilmarinen zet met de implementatie van dit behandelprogramma een positieve stap in de richting van het verbeteren van de communicatie met kinderen en jongeren die beperkt zijn in hun uitdrukkingsvaardigheden. Wat de jury mist is het vernieuwende element en het aspect van de eigen innovatie binnen de organisatie maar stimuleert hen ten volle om door te gaan op de ingeslagen weg.

HUMANITAS DMH

Inzending: 'Leren werken met het Samenredzaamheidsdiagram'

Het Samenredzaamheidsdiagram® is ontwikkeld om tekorten in de zelfredzaamheid van cliënten met een hulpvraag op te vangen door samenredzaamheid te creëren op basis van wederkerigheid in de relatie.

Met dit doel wordt getracht mensen meer weerbaar te maken en een grotere invloed te laten krijgen op hun eigen leven. Hierdoor wordt het voor hen gemakkelijker om zelf regie te voeren over het leven. De basis voor dit idee ligt in de veronderstelling dat veel mensen met een beperking door de structuur van de hulpverlening tot nu toe kunstmatig afhankelijk zijn gehouden. Veel mensen met een hulpvraag zijn zichzelf niet meer bewust dat ze ook eigen waardevolle vaardigheden en competenties hebben. Ze zijn zich niet bewust dat deze eigenschappen veel belangrijker zijn dan hun ervaren beperkingen.

In dit project worden begeleiders van Humanitas DMH getraind om – gezamenlijk met de cliënten - te werken met het Samenredzaamheidsdiagram. Deze is ontwikkeld om tekorten in de zelfredzaamheid op te vangen door samenredzaamheid te creëren op basis van wederkerigheid in de relatie.

Over dit project oordeelt de jury dat het voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking buitengewoon goed is om te leren werken aan zelfredzaamheid en middels deze methodiek aan samenredzaamheid. Over het gegeven dat begeleiders van Humanitas DMH geschoold en getraind worden om dit samen met hun cliënten vorm te geven laat de jury zich ook positief uit. Een dergelijke methode past uitermate goed in de transitie en transformatie van AWBZ naar Wmo. Trainingen zoals Sociale Netwerk Strategieën zouden hier naadloos op aan kunnen sluiten. Echter in die zin denkt de jury dat het idee niet nieuw is en maar ook elders, in verschillende methodes en vormen, wordt toegepast. Het leidt altijd tot verbeteringen in de kwaliteit van leven van mensen met een beperking en deze verbeteringen zijn overdraagbaar. Net als Humanitas DMH zitten eveneens andere organisaties in dit proces van omslag van aanbod gestuurd naar vraaggericht werken passend bij deze tijd waarin zelfsturing en zelfbeschikking voorop staat.

KONINKLIJKE VISIO

Inzending: 'Zorg voor Participatie'. Implementatie van een nieuwe methodiek om de participatie van mensen met een (zeer) ernstige visuele en verstandelijke beperking (Z)EVVB te verbeteren.

Zorg voor Participatie (ZVP) is een aanpassing van de Individuele Rehabilitatie Benadering (IRB) in samenwerking met Stichting Rehabilitatie '92, de Hanzehogeschool en Visio. De IRB gaat niet uit van de problemen en de beperkingen, maar van de wensen en mogelijkheden van de persoon. De methodiek ZVP sluit aan bij de gedachte dat de zorg erop gericht is om mensen met (Z)EVVB te helpen hun mogelijkheden zoveel mogelijk te ontdekken en hen te ondersteunen bij het zo zelfstandig mogelijk participeren in zoveel mogelijk rollen en met zoveel mogelijk verschillende activiteiten. Het is een hulpmiddel voor begeleiders om de wensen van cliënten op de gebieden wonen, dagbesteding, vrije tijd en sociale contacten te ontdekken en te realiseren. De begeleiders hanteren een werkwijze die niet langer uitsluitend gericht is op 'zorgen voor' maar ruimte biedt aan 'zorgen dat'.

De jury vond de titel van deze inzending interessant. Is het 'Zorg voor Participatie' of Zorg voor Participatie'? Beide uitgangspunten zijn uiteraard goed. Deze benadering van zorgen voor een toenemende participatie van cliënten c.q. de doelgroep is reeds gestart bij Koninklijke Visio en de resultaten zijn succesvol. Het werkt en het leidt tot aantoonbare verbeteringen. Gezien de ontwikkelingen en veranderingen in de maatschappij rondom participatie is het goed om te weten dat ook binnen de zorg voor mensen met een (ernstig) (visuele) (verstandelijke) beperking voldoende aandacht is voor het aspect participatie. Het vergroot de zelfredzaamheid en daarmee de kwaliteit van bestaan. Positief is dat Koninklijke Visio een voorheen verbale methodiek inzet voor mensen waarbij gesproken taal nauwelijks een rol speelt. In die zin een goede basis voor overdraagbaarheid naar andere zorgorganisaties. Aan de andere kant acht de jury het ook van common practice om cliënten zoveel mogelijk tot hun recht te laten komen binnen de participatiemogelijkheden die er zijn. De jury hoopt dat Koninklijke Visio en daarmee haar cliënten veel vruchten zal plukken van deze methode.

mei 2017